หัวข้อวิจัย แนวทางการบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

กรณีศึกษาบ้านสินพัฒนาหมู่ 11 ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้ดำเนินการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธามาศ คชรัตน์ หัวหน้าโครงการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.กิ่งแก้ว ปะติตังโข ผู้ร่วมวิจัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.นวมินทร์ ประชานันท์ ผู้ร่วมวิจัย
อาจารย์สุมิตตรา พรรณกุลบดี ผู้ร่วมวิจัย
อาจารย์สุจิน สังวาลย์มณีเนตร ผู้ร่วมวิจัย
อาจารย์นฤมล จิตต์หาญ ผู้ร่วมวิจัย
อาจารย์จุฑามาศ พรหมทอง ผู้ร่วมวิจัย

หน่วยงาน ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยแนวทางการบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านสินพัฒนา หมู่ 11 ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ของ โครงการ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาแผนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่บ้านสินพัฒนา และเพื่อค้นหาแนวทางการบูรณาการเพื่อจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวหมู่บ้านสินพัฒนาในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ภาคประชาชน ได้แก่ แกนนำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ประธาน อสม. อสม. ส.อบต. ปราชญ์ชาวบ้าน ครู นักเรียน และชาวบ้านในพื้นที่ เป้าหมาย ภาคท้องถิ่น อบต. ได้แก่ ฝ่ายบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลไทยเจริญ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิเคราะห์นโยบายและแผน ภาควิชาการ (หน่วยงานภาครัฐที่ สนับสนุน) ได้แก่ ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์ รวมเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้งสิ้น 100 คน พื้นที่ศึกษา คือ บ้านสินพัฒนา หมู่ 11 ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการใช้เครื่องมือ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการอภิปรายกลุ่มใช้วิธีการเสนอประเด็น เปรียบเทียบโดยการระดมความคิดเห็น สรุปความ ตีความข้อมูล ที่ได้และใช้แผนที่ความคิด อภิปราย กลุ่มโดยเทียบเคียง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่บริบท (Context) โดยมีเนื้อหา ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ทั้ง 2 ประเด็น

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาแผนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของหมู่บ้านสินพัฒนา พบว่า มีปัจจัย องค์ประกอบหนุนเสริมกิจกรรม ประกอบด้วย 1.1 การเตรียมชุมชน มีการเลือกชุมชนศึกษา คือ บ้านสินพัฒนา หมู่ 11 ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการติดต่อประสานงานเพื่อ หาแนวทางและปรับแนวคิดภาคีความร่วมให้ไปในแนวเดียวกัน 1.2 การเตรียมการวิเคราะห์แผน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 1.3 เวทีประชุมชี้แจงโครงการวิจัย โดยจัดเวทีประชาคม เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม **1.4 จุดประกายความคิด** โดยให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึง ความสำคัญและแนวทางการพัฒนาส่งเสริมด้านการทองเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลให้ชุมชนท้องถิ่นเติมเต็ม ค้นหาปัญหาความต้องการอย่างแท้จริง **1.5 รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล 1.6 ระเมิน ผลสรุปบทเรียน** อย่างมีส่วนร่วมโดยชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีที่เกี่ยวข้อง

2.แนวทางการบูรณาการเพื่อจัดการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวหมู่บ้านสินพัฒนา พบว่า
ความพร้อมของชุมชน ประชาชนในกลุ่มอาชีพบางกลุ่ม คือ กลุ่มอาชีพแกะสลักหินทราย กลุ่มทอ
เสื่อ กลุ่มเย็บผ้าอุตสาหกรรม กลุ่มทอผ้า มีความเข้มแข็งรวมกลุ่มกันได้ค่อนข้างเหนียวแน่น
โดยเฉพาะกลุ่มแกะสลักหินทราย นอกจากนี้ทางชุมชนได้มีความพร้อมและต้องการรับการพัฒนา
เพื่อให้ผลผลิตที่ตนผลิตเป็นตัวส่งเสริมการท่องเที่ยวและมีความต้องการพัฒนาให้เป็นอาชีพที่ยั่งยืน
และพร้อมที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม ด้านการสนับสนุนและการร่วมมือของชุมชน พบว่า
อบต.ไทยเจริญ มีความพร้อมที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือในด้านการประสานงาน การส่งเจ้าหน้าที่ไป
อำนวยความสะดวก แต่ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เช่นด้านศิลปวัฒนธรรม
ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี ด้านการออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ เป็นต้น แกนนำชุมชนมีความสามารถ
ในการประชาสัมพันธ์ มีวิสัยทัศน์ที่กว้าง เป็นที่นับถือของชาวบ้าน ชาวบ้านเชื่อฟังและมีภาวการณ์
เป็นผู้นำสูง และชาวบ้านมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนา แต่ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาพื้นที่
ปราสาทตาดำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากชาวบ้านมองเห็นว่าหากมีการพัฒนาแล้วจะทำให้
นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้านสินพัฒนาเพิ่มมากขึ้น จะทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวและการ
ขายผลิตภัณฑ์ และจะเป็นแนวทางในการฟื้นฟู Home Stay ที่เคยมีมาก่อนให้สามารถกลับมา
ดำเนินการได้อีกครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลไทยเจริญ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปะคำ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ สถานศึกษาในท้องถิ่น ควรมีการติดตาม สนับสนุน แนะแนวทางความคิด ความรู้ ความเข้าใจให้แก่ชุมชนในเรื่องการจัดทำแผนชุมชน เชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการ ท่องเที่ยว แผนพัฒนาสามปี และเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น องค์รวมในพื้นที่ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอรวมทั้งการสรุปบทเรียนร่วมกัน ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการต่อชุมชน ควรจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนัก ถึงความสำคัญในปัญหาและความต้องการด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิต โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการรับรู้โครงการ ค้นหา/วิเคราะห์แนวทางร่วมทำยุทธศาสตร์แผนแม่บทชุมชนที่ครอบคลุมมิติ เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา วัฒนธรรมท้องถิ่น เชื่อมโยงกับมิติด้านการท่องเที่ยวทุกระดับในพื้นที่ มากขึ้น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป ควรทำการวิจัยหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ ส่งเสริมรายได้อาชีพเสริมให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรด้าน ศิลปวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น เช่น ครูเพลงโคราชและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมครูเพลงโคราช หรือนำ ดนตรีไทยมาแสดงในงานวัด/ชกมวย เพื่อหนุนเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น

Research Title: Ways of Integration for Sustainable Tourism Learning Management:

Case Study "Ban Sinpatthana, Thai Charoen Sub-district, Pakham District,
Buriram Province"

Researchers: Asst.Prof. Sutamat Kotcharat Head of the Project

Asst.Prof. Dr. Kingkaew Patitangkho

Asst.Prof. Dr. Nawamin Prachanant

Co-researcher

Aj. Sumitra Phunkulbadee

Co-researcher

Aj. Narumol Jithaan

Co-researcher

Co-researcher

Co-researcher

Aj. Sujin Sanwanmaneenate

Co-researcher

Co-researcher

Co-researcher

Organization: Department of Humanities and Social Sciences, Faculty of Humanities

and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

Academic Year: 2008

Abstract

The project of Ways of Integration for Learning Management in Sustainable Tourism, Case Study: Ban Sinpatthana Moo 11 Thai Charoen Subdistrict, Pakham District, BuriramProvince aimed to 1) investigate the plan of supporting and developing toruism of Ban Sinpatthana and 2) to discover ways of Integration for Learning Management in Sustainable Tourism of Ban Sinpatthana. The target groups for the study were: the people sector, consisting of the leader of the community, kamnan, head of the village, committee of the village, president of community volunteers, community volunteers, TAO members, local philosophers, teachers, students and the villagers of the target area; local sector which comprised sub district administrative personnel (the mayor of Thai Charoen TAO, Head of Policy and Planning Analysis); Academic sector (Government supporting unit) of the teachers and officers of the Department of Humanities and Social Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, 100 people in total. The area for the study was Ban Sinpatthana, Moo 11, Thai Charoen sub-district, Pakham district, Buriram province. The instrument for collecting data was the instrument for qualitative research. The qualitative data were analysed by focus group discussion, brain storm, conclusion, interpretation, and mind-map. The focus group discussion was done by comparing ideas, theory and related research study along with the context and the content related to both objectives. The results of the research revealed as follows:

- 1. The study of supporting and developing plans of tourism of Ban Sinpatthana found that there were the factors supporting the activities of 1.1 Community Preparation. The community selected for the study was Ban Sinpatthana, Moo 11 Thai Charoen Sub-district, Pakham District, Buriram Province. The researchers selected and contacted the community for ways and thinking adjustment in the same direction; 1.2 the preparation for analyzing strategic plan of tourism development; 1.3. setting the stage meeting for the project clarification by inviting related sectors for participation; 1.4. idea enlightening by encouraging the community to realize importance and ways of developing and supporting tourism in order to provide more information for the community to find out real problems and needs; 1.5. data collection, analysis and synthesis; 1.6. learning evaluation and conclusion with the participation of all related sectors.
- 2. Ways of integration for learning management of Ban Sinpatthana revealed the readiness of the community. People in som professional groups, i.e. sandstone crafting, mat weaving, industrial sewing, and cloth weaving were strong-related groups, especially, the sandstone crafting group. Moreover, the community were ready to be developed and needed development in order that their own products became the supporters of the tourism and then the tourism would be the sustainable profession as well as their readiness to welcome visitors. In the aspect of supporting and coordinating of the community, it was found that Thai Charoen TAO was ready to help cooperating by sending the officers to provide convenience, but still shortage of skilled officers in particular field, for example, art and culture, Thai classical dance, Music, products designing, etc. The leader of the community was good at public relations, respectable, had wide- vision and high leadership. The villagers needed development. Most of them needed the help for recovering Prasat Tadam to become tourist attraction since they believed that after the recovery of Prasat Tadam, a lot of tourists would visit their village which meaned more income from the tourism and from selling their products and also the activity of Home-stay would come back as it did before.

Suggestions for related organizations were that the related government sectors, such as, Thai Charoen TAO, the office of Pakham District Community Development, local educational institutions, should follow, support, guide and provide knowledge and understanding for the community in making community plan, linking with tourism developing strategic plan, 3 year plan, and other items related to making local development strategic play gradually and continuously as well as participatory concluding the lessons. For the practical suggestion for the community,

operating activity should be done in order to encourage the community to realize the importance of the problems and their needs for better living and quality of life. The community should participate in acknowledging the project, finding/analyzing ways to make strategic plan of the community together which cover economics, society, education, local culture which more linking to every level of local tourism. For the next research, there should be the study to find ways to develop the quality of life of the people and to raise income from minor careers for the people in the community. The study of curriculum development in art and local culture, such as Pleng Korat should be held. Besides, ways to bring back art and culture of Pleng Korat, Thai music performance or Thai boxing could be done by having such activities in the period of the temple festivals in order to identify the local identity.